

Norsk Folkehjelp

Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

Forbundet for ledelse og teknikk
Rapport 2018

SOLIDARITET I PRAKSIS

Forbundet for ledelse og teknikk (FLT) og Norsk Folkehjelp har hatt et samarbeid i flere år, og vi er glad for at forbundets landsmøte i 2017 besluttet å forlenge avtalen i ytterligere fire år. I 2018 gikk støtten til minerydding og vårt globale minehundsenter (GTC) Bosnia-Hercegovina. Støtten i hele avtaleperioden er på 1,1 millioner kroner.

Norsk Folkehjelp har vært aktiv med rydding av mine- og klasevåpen i Bosnia-Hercegovina siden 1996. Gjennom en metode kalt Land release frigjør vi områder over hele landet som er infisert med miner og rester etter klasevåpen. Først foretar vi en ikke-teknisk kartlegging, der vi innhenter og analyserer informasjon om områdene. Deretter gjennomfører vi en teknisk kartlegging ved hjelp av hunder, manuelle ryddere eller ryddemaskiner. Etter dette starter selve ryddingen. På denne måten unngår vi å bruke tid og krefter på områder der det ikke er miner og klasebomber.

Hundene er uvurderlige i mineryddingsarbeidet. En hund kan finne eksplosiver 20 ganger raskere enn en manuell minerydder. Hundene avles og trenes på minehundsenteret vårt i Sarajevo, og eksporteres til mange land. Siden starten i 2004 er 544 hunder født på senteret.

Gjennom mineprogrammet gir vi også opplæring i minerisiko til lokalbefolkningen, og lærer dem hvordan de best mulig kan overleve og unngå skader i områder der det er mistanke om miner og klasebomber. Norsk Folkehjelp bistår dessuten myndighetene i Bosnia-Hercegovina i arbeidet med å oppfylle landets forpliktelser i henhold til mine- og klasevåpenkonvensjonene.

Å ha en samarbeidspartner som FLT, som bygger på de samme verdiene som oss, er viktig for å kunne nå de målene vi setter oss og for å motivere oss til å gjøre et godt arbeid.

Tusen takk for støtten og det gode samarbeidet!

Henriette Killi Westhrin
generalsekretær, Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, sanitet og redningstjeneste, humanitær mine- og eksplosivrydding og flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 13 400 medlemmer i Norge og 2300 ansatte i 37 land.

NORSK FOLKEHJELP OG FLT I BOSNIA-HERCEGOVINA

Norsk Folkehjelp har hatt program for humanitær nedrustning i Bosnia-Hercegovina siden 1996. Arbeidet har inkludert kartlegging av minelagte områder, rydding og destruksjon. Mineryddingen er av stor betydning for landet og framtida.

Målet er å redusere antallet antipersonell-miner, klaseammunisjon og andre våpen slik jorda igjen kan dyrkes, og at sivilbefolkningen kan bevege seg trygt uten å risikere ulykker

Norsk Folkehjelp driver også et eget treningssenter for utdanning av minehunder i Sarajevo. Her blir det avlet fram og utdannede hunder av rasen malinois, en variant av belgisk fårehund. Denne rasen har sterke jaktinstinkter, men er kontrollerbar i trening og arbeid.

Malinoisen har en velutviklet luktesans, og derfor er den Norsk Folkehjelps utvalgte rase i opplæring av minehunder. Det er plass til 150 hunder på treningssenteret, og staben som jobber med disse hundene er på rundt 15, inkludert en egen veterinær.

Utgitt av: Norsk Folkehjelp
Layout og tilrettelegging: Kirsti Knudsen
Foto: Norsk Folkehjelp | **Trykk:** LO Media

NYTTIGE NESER SOM REDDER LIV

En hund kan finne miner og klasevåpen 20 ganger raskere enn en minerydder med metallsøker.

Norsk Folkehjelps globale minehundsenter (GTC) i Sarajevo avler og trener såkalte Mine Detection Dogs (MDD) og Explosive Detection Dogs (EDD). Hundeførere og hundetrenerne får også opplæring her. Minehundsenteret ble åpnet i 2004.

En fordel ved å etablere et internt avlsprogram er tilgangen til en eneste og pålitelig genpool som gjør det mulig å velge ut hunder med spesifikke, medfødte egenskaper. Takket være den eksepsjonelle luktesansen er hundene verdifulle ressurser i humanitær minerydding i mange land, og de er integrert i teknisk kartlegging, rydding og kvalitetskontroll som er deler av Norsk Folkehjelps operasjonelle verktøykasse.

NYSKAPENDE

Trening av minehunder er et område som hele tiden blir endret og forbedret, og Norsk Folkehjelp er sterkt engasjert i utviklingen av nye treningsmetoder og nyskaping på feltet. GTC er også et sentrum for opplæringen av alle Norsk Folkehjelps (og partnerorganisasjonenes) ansatte knyttet til hundetrening, helse- og veterinærtjenester, arbeid i felt og kvalitetssikring.

Senteret har innen- og utendørs treningsområder, lekeområder for valper, hinderløyper, treningsrom og -basseng, hundepopprettstasjon med fødestuer, rom for å trene luktgjenkjenning, luktlaboratorium og en velutstyrt veterinærklinikk.

HUNDER TIL LEIE

I 2018 avlet GTC ti kull med til sammen 68 valper. Siden starten har 544 hunder blitt født på senteret, fordelt på 201 kull. Hundene fra GTC har jobbet i mer enn 20 land rundt om i verden.

Norsk Folkehjelps globale minehundsenter i Sarajevo avler og trener hunder som brukes i minerydding over hele verden.

GTC har erfart at den beste modellen for å videreformidle søkshunder som er trent på minehundsenteret er et utleiesystem. Ved utleie er inngangsbilletten for den som leier ikke så høy, og leieinntektene sikrer en langsiktig finansiering av aktivitetene ved senteret. Utleie er også gunstig når det gjelder kortvarige oppdrag, og gjør det mulig å overføre hunder til andre programmer eller tilbake til GTC.

Foreløpig har GTC leid ut hunder til Norsk Folkehjelps mineprogrammer i Colombia, Zimbabwe, Somalia, Montenegro og Libanon.

FAKTA OM BOSNIA-HERCEGOVINA

Offisielt navn: **Bosnia-Hercegovina**

Hovedstad: **Sarajevo**

Flateinnhold: **51 197 km²**

Folketall: **3 850 000**

Språk: **Bosnisk (offisielt språk: 52,9 %), serbisk (30,8 %), kroatisk (14,6 %), andre (0,2 %)**

Religion: **Muslimere (50,7 %), ortodokse kristne (30,7 %), katolikker (15,2 %), andre (3,4 %)**

Gjennomsnittsalder: **42,5 år (Norge: 39,3 år)**

Forventet levealder: **77,1 år (Norge: 82 år)**

BNP pr. innbygger: **12 800 USD (Norge: 72 100 USD)**

MINERYDDINGEN SKAPER TRYGGHET OG VEKST

Store deler av Bosnia-Hercegovina er fremdeles infisert av landminer og rester etter klasevåpen – 24 år etter krigen. I 2018 drev Norsk Folkehjelp mineryddingsarbeid over hele landet.

Fra 1996 til 2018 frigjorde Norsk Folkehjelp 34,72 km² av områder der det tidligere var miner og klasebomber, tilsvarende 14 prosent av den totale frigivelsen av land i Bosnia-Hercegovina. Gjennom teknisk kartlegging og rydding ble 11 196 landminer, 2393 rester av klasevåpen og 52 650 andre eksplosiver fjernet og ødelagt. Dette gjør Norsk Folkehjelp til den nest største mineryddingsoperatøren i landet.

LAND RELEASE

Metoden Norsk Folkehjelp bruker kalles Land release, og går kort fortalt ut på å gjennomføre en grundig kartlegging før selve ryddeprosessen blir iverksatt. Den ikke-tekniske kartleggingen skjer gjennom innhenting og analyse av informasjon om områder der det er mistanke om miner eller blindgjengere etter klasevåpen.

På områder som bekreftes å være farlige, går Norsk Folkehjelp inn med hunder, manuelle ryddere eller ryddemaskiner, såkalt teknisk kartlegging. Etter at det farlige området er ytterligere redusert, starter selve ryddingen. Slik kan kostbare og tidkrevende rydderesurser settes inn der det er mest bruk for dem. I tillegg driver vi mineopplæring – *mine awareness* – for lokalbefolkningen.

I løpet av 2018 fullførte Norsk Folkehjelp-teamet risikovurdering for de befolkede områdene i nærheten av et ammunisjonslager i Čapljina, og ga innspill til planlegging av forebyggende tiltak og respons i tilfelle det skjer uventede eksplosjoner. Resultatet fra risiko-

vurderingen ble integrert i informasjonssystemet *Bosnia and Herzegovina Disaster Risk Reduction*, et beskyttelses- og redningssystem utviklet av FNs utviklingsprogram (UNDP).

EN HALV MILLION ER TRUET

I Bosnia-Hercegovina er 1018 km², eller omtrent 2,1 prosent av landets territorium identifisert som områder der det kan finnes seg miner eller klasebomber. Det antas at mellom 75 000 og 80 000 miner og eksplosiver fremdeles ligger seg i bakken og truer sikkerheten for 545 000 innbyggere i 1388 lokalsamfunn i 129 kommuner – de fleste på landsbygda. Dette tilsvarer 15 prosent av befolkningen.

I etterkrigsperioden 1996–2018 ble 1758 mennesker utsatt for mine- og eksplosivulykker i Bosnia-Hercegovina, og 614 av dem døde. I 2018 skjedde det tre mineulykker i landet. En person ble drept og tre såret.

Minene og klasebombene hindrer tilgangen til naturressursene, noe som vanskeliggjør den sosioøkonomiske utviklingen av samfunnet. Fjerningen av eksplosivene skaper trygge miljøer, muliggjør gjenoppbygging av ødelagt infrastruktur, og sørger for at folk igjen kan dyrke jorda. Det sikrer også at lokalbefolkningen kan bevege seg fritt, og styrker kommunikasjonen mellom samfunn som befinner seg på hver sin side av de tidligere konfliktgrensene.

ENGASJÉR DEG

Du kan støtte samarbeidsprosjektet mellom FLT og Norsk Folkehjelp ved å starte din egen innsamling. Gå inn på minaksjon.folkehjelp.no eller bruk kontonummer 9001 08 76000.

FÅ INFORMASJON

For spørsmål og informasjon, kontakt: Forbundet for ledelse og teknikk v/Nina Henriksen, tlf.: 906 82 226 eller e-post: nina.henriksen@flt.no eller Norsk Folkehjelp v/Heidi G. Smerud, tlf.: 916 24 293 eller e-post: heidis@npaid.org

FØLG OSS

facebook.com/folkehjelp
twitter.com/norskfolkehjelp
Norsk Folkehjelp
PB 8844 Youngstorget
0028 OSLO. Tlf. 22 03 77 00
www.folkehjelp.no